

Guidade exkursioner vid Saxån-Braån 2017

Ingegerd Ljungblom

På uppdrag av Saxån-Braåns Vattenråd

Sammanfattning

Knappt 300 elever och lärare från grundskolan deltog i årets exkursioner till olika våtmarker och å-sträckor längs Saxån-Braån för att uppleva livet där och lära sig om hur man sköter åar och våtmarker idag. Totalt sett har nu drygt 2500 personer deltagit i exkursionerna som startade 2010. Två tredjedelar för- eller efterarbetade exkursionen med material som finns på internet (Rååns Vattenråds hemsida). Turerna gick till Dösjebro, Häljarp, Trollenäs och Marieholm!

Grupperna uppmuntras att ta sig ut kollektivt till Saxån-Braån och drygt hälften gjorde det – övriga hyrde buss för att komma ut. Bussen ut till Trollenäs har ersatts av beställningstrafik, så därför blev antalet som åkte kollektivt lägre än vad det brukade. Klasser från alla kommuner i avrinningsområdet har deltagit. Under åren har också lärargrupper kommit för fortbildning.

Fokus är att deltagarna ska få uppleva allt liv som finns i och vid ån och våtmarkerna. De blir visade de fina exkursionsmålen och promenadstigarna som anlagts längs ån. Genom mera kunskap ökar intresset och förståelsen för att bevara och sköta åar och våtmarker. När kunskapen om det ökar i samhället så blir det också lättare i förlängningen att genomföra åtgärder. ”Det är viktigt att resurser avsätts för information som ger ökad insikt och engagemang i samhället om varför olika vattenvårdande åtgärder behövs.” (Miljötilståndet i Skåne, temanummer Vatten, 2005)

Vattenscorpioner, sländlarver, posthornsnäckor och liten vattensalamander...hur lever djuren? Hur är de beroende av varandra i näringsvävar?

Hur mycket nitrat finns det i den anlagda dammen respektive ån? Vad har hänt med vattnet sedan det passerat dammen?

Kort beskriver vad arter som lever vid och i ån behöver för att trivas - fladdermöss, öring, kungsfiskare, grodor...hur kan vi göra miljön bättre för dem här?

Klass från Teckomatorp besöker Vallarna, ett f d förorenat område som gjorts om till ett natur- och friluftsområde.

Var kan vi hitta mer material om historik kring åar? Länkar tips på fördjupningsmaterial delas ut.

Ryggsimmare har med sig en luftbubbla ner under ytan för att kunna andas. De kan flyga iväg från sin damm om de inte trivs!

Bakgrund

Under de senaste 200 åren har stora förändringar skett i landskapet i Skåne. Förändringar i jordbruket och djurhållningen har gjort att arealen slåtttrade marker och naturbetesmarker har minskat betydligt. För att vinna åkermark har många våtmarker och mängder av småbäckar dikats ut och lagts ner i rör under marken. Åar har rätats ut och sjöar sänkts. Detta har minskat landskapets vattenhållande förmåga och orsakat både översvämningar och torka. De naturliga processer som tidigare renat vattnet har till stor del satts ur spel, vilket har orsakat övergödningsproblem. Den biologiska mångfalden har minskat till följd av förändringarna.

Saxån-Braåns Vattenråd är ett samarbetsorgan för de nämnder som har ansvar för miljö- och naturvårdsfrågorna i kommunerna inom Saxån-Braåns avrinningsområde. Kommittén arbetar med ån och dess omgivningar ur ett hälso-, miljö-, naturvårds- och naturresursperspektiv samt verkar för att de nationella, regionala och lokala miljömålen som berörs blir uppfyllda. Som exempel kan nämnas anläggande av ett 60-tal dammar, återmeandering av åsträckor, utökning av arealen betesmark och slåtttrade marker invid ån, rekreationsåtgärder och åtgärder för fisk.

Exkursionerna

Under exkursionerna får besökarna uppleva allt det liv som finns i och kring Saxån-Braån. De får lära känna de promenadstigar och fina exkursionsmål som finns längs ån. Genom att jämföra hur ån såg ut för 200 år sedan jämfört med nu får de en förståelse för landskapets förändring och vad detta fått för följder för vattenkvalitet, landskapets vattenhållande förmåga och biologisk mångfald. Vi mäter nitrat i ån och i dammen för att se hur det påverkar vattenkvaliteten att anlägga dammar. Vi jobbar med näringskedjor och djur som lever i och kring ån som fladdermöss, grodor, kungsfiskare och öring. Deltagarna får se broschyrer och informationsmaterial som vattenrådet har gjort om andra vandringsstigar och om vattenvård.

Förhoppningen är att detta i förlängningen kan ge ökat engagemang hos allmänheten och underlätta vid framtida vattenvårdande åtgärder. Turerna går i linje med Länsstyrelsens riktlinjer att resurser behöver avsättas för information som ger ökad insikt och engagemang i samhället om varför olika vattenvårdande åtgärder behövs.

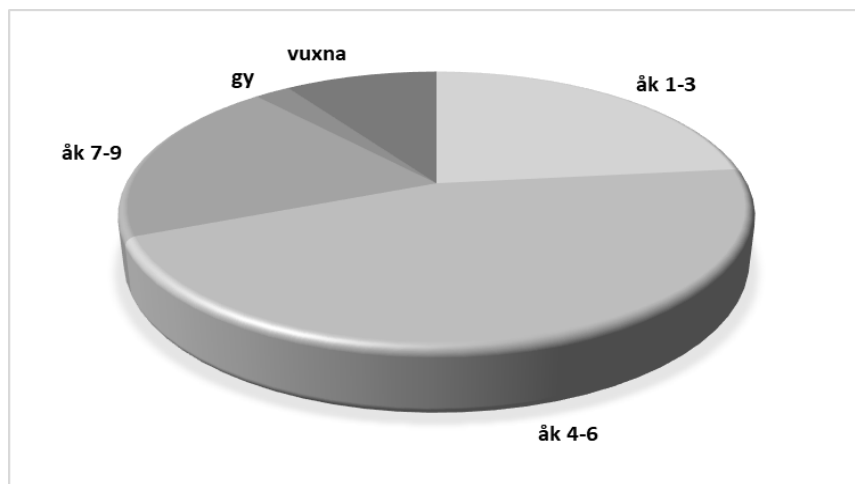

Hur var det att leva här i Marieholm för 200 år sedan? Varför började man dika ut? Vad har det fått för följder idag?

Elever vid en våtmark på åkermark i Marieholm.

294 personer har besökt Saxån-Braån under årets turer. Totalt har 2562 personer besökt ån på exkursioner sedan 2010 då turerna började. Se ålderfördelningen på besökarna genom åren nedan.

Deltagande skolor

2010:

Asmundtorps skola, åk 8
Billeshögsskolan Svalöv, åk 5
Dösjebrokskolan, åk 5-6
Marieskolan, fritids + åk 2 och åk 5-6
Månsaboskolan Svalöv, åk 4-5
Sandåkersskolan, åk 4

2011:

Alleskolan Landskrona, åk 2
Annelundsskolan Kävlinge, åk 6
Asmundtorps skola, åk 8
Barsebäcks montessori, åk 5
Dösjebrokskolan, åk 4 och 5
Glumslövs skola, åk 3-5
Linåkersskolan Svalöv, åk 7
Parkskolan Teckomatorp, åk 5
Stehagsskolan Eslöv, åk 4,5 och 6
Svalövs montessori, åk 3-5
Västra skolan och Norrevångsskolan,
introd.klasser

2012:

Annelundsskolan Kävlinge, åk 5
Dammhagsskolan Landskrona, åk 4-5
Glumslövs skola, åk 4-5
Norrevångsskolan Eslöv, åk 2-3
Olympiaskolan, Kävlinge, åk 3
Parkskolan Teckomatorp, åk 4-6
Sandåkersskolan, Häljarp, åk 8
Sandåkersskolan, Häljarp, åk 9
Svalövs gymnasieskola, lärare för
fortbildning + en grupp gy-elever

2013:

Alleskolan, Landskrona, åk 3 och 5
Bergagymnasiet, Eslöv, naturvetenskaplig
inriktning

Norrevångsskolan, Eslöv, åk 6
Svalövs gymnasie, särskolan
Parkskolan, Teckomatorp, åk 5 och 6
Sallerupsskolan, Eslöv, åk 3
Tolvåkersskolan, Kävlinge, åk 7

2014:

Parkskolan, Teckomatorp, åk 4
Säbyholms montessori, Landskrona, åk F1,
åk 2 och åk 3
Annelundsskolan, Kävlinge, åk 4 och åk 5
Östra skolan, Eslöv, åk 5
Svalövs montessori, Svalöv, åk 3 och åk 4
Dösjebrokskolan, Dösjebro, åk 4
Sallerupsskolan, Eslöv, åk 3+åk 3

2015:

Seminarieskolan, Landskrona, åk 7
Dösjebrokskolan, Kävlinge, åk 3 och 4
Karl Oskarsskolan, Eslöv, åk 5
Asmundtorps skola, åk 2
Annelundsskolan, Kävlinge, åk 6
Norrevångsskolan, Eslöv, åk 2 och 4
Svalövs montessori, åk F-2

2016:

Tolvåkersskolan, Kävlinge, åk 9
Särskolan på Bergagymnasiet, Eslöv
Västervångsskolan, Landskrona, åk 4
Källebergaskolan, Eslöv, åk 8
Svalövs montessori, åk 1, 8 och 9

2017:

Tolvåkersskolan, Kävlinge, åk 8
Östra skolan, Eslöv, åk 5
Eslövs montessori, åk 3-6
Svalövs montessori, åk F
Sandåkersskolan, Landskrona, åk 4
Källebergaskolan, Eslöv, åk 8

För frågor om turerna kontakta Olle Nordell olle.nordell@landskrona.se, Therése Ehrnstén therese.ehrnsten@gmail.com eller Ingegerd Ljungblom, naturifokus@gmail.com.
För mer information om turerna se <http://www.naturifokus.se>

